

Egy jelenet a felelőség letolásáról Wass Albert novellájából leszűkítve (érdemes elolvasni az eredetit!) A végén magyarázatot igényel, nagyon jól példázza a bűnök takargatását!

Szereplők: katona, polgár, paraszt, tisztviselő, uraság, pap, gyerek narrátor

Narrátor:

Lassan elült a füst. Korom lepte el Sodoma romjait, s az egymásra dőlt kőfalak fölé égszínkéken borult újra a tavaszi égbolt. A föld belsejében morogva hánykolódtak még az elpihenni készülő erők. Aztán a morajlás is megszűnt. Csönd volt. Halálos csönd. A pusztulás köröngetégen szellő se sóhajtott sehoh.

Valahol a romba dőlt város közepén hat ember ült a borzolt köveken. Hat egyforma ember. Rongyos, kormos, fáradt és éhes. Olyan egyformák voltak, ahogy ott ültek a romokon, mint hat testvér. Mozdulatlanul ültek, s lehajtott fejjel nézték a törmeléktől szennyezett földet, (aztán az egyik fölemelte a fejét és megszólalt)

- Valaki felelős (úr)
- Úgy van, valaki felelős. Valakinek a hibája miatt történt az egész. (polgár)
- Büntetést érdemel az, aki okozta! (paraszt)
- *A katonák a hibások!* Az volt a feladatuk, hogy megvédjék a várost. Miért nem védték meg? Ők a hibások hát. (tisztviselő)
- Úgy van. (polgár, tisztviselő, paraszt, úr,)
(Ekkor a hatodik feltápáskodott a kőrakásról és beszélni kezdett.)

Katona:

- Katona lettem, mert annak neveltek. Nem könnyű a katona élete. Nincs célja, terve, csak kötelessége van: engedelmelkedni és meghalni a városért. Irigyeltem a Polgárt, mert soha senki nem szól bele, hogy hova megy és mit tesz.

Egyszer éjszaka rablócsapatok törtek a kapura. Nekem sebet kapott a vállam. Fájt kegyetlenül. Vártam, hogy az emberek, majd szólnak pár jó szót, hiszen értük kaptam a sebet. De nem tették. Keserűség mart belül, mert úgy éreztem, hogy hálátlanul bánik velem a város. Zsugorik és önzők voltak a Polgárok. Fegyver kellett? Nem akartak pénzt adni rá. Aztán jött ez. (kőrbemutat.) Éjszaka volt és valami rátört a falakra. Az íjaink már rosszak voltak s a kőhajítónk kevés, mert nem akartak pénzt adni rá a polgárok. Az ellenség betört a városba, mert senki nem jött betömni a falak réseit.

A Polgár a felelős azért, hogy gyöngék voltak a falak és ledőltek.

Polgár:

- Hiába fogják rám, én nem tehetek semmiről. Én csak egy szürke polgár voltam. Nem kérdeztek meg semmiről. Arra voltam csak jó, hogy rendeletet hozzanak számomra és kiprészeljék belőlem az adót. Hogy fősvény voltam, nehezen adtam pénzt? Lehet. De nehezen jutottam hozzá magam is.

Az én pénzből éltek a tisztviselők és a katonák, mégis úgy beszéltek velem, mint egy kutyával. A fal a Tisztviselőket védte. Nekik kellett volna gondoskodni a falakról, mert ők igazgatták a várost. Hova tették azt a rengeteg pénzt?

Aztán jött ez. Igaz, hívtak betömni a falak réseit, de már akkor az én házam falai is repedezni kezdtek. Természetesen a saját házamat igyekeztem menteni. Mindent elvesztettem. De nem én vagyok a hibás, hogy ez lett a vége.

A Tisztviselő urak a felelősök

Tisztviselő:

- Visszautasítom a vádakat. Én egész életemben a Város érdekeit szolgáltam, nem a magamét. Nekem hajlodoznom kellett egy egész életen keresztül azok előtt, akik fölöttem álltak. A hivatalba meg jött a rengeteg ember, mindegyik követelt valamit, ravaszkodott és hazudott.

Maradtak a Városnak földjei kívül a falakon. Ezeket a földeket a parasztok használták időtlen idők óta már, és ezért kötelesek voltak napszámost adni a városnak, tizedet adni a termelt gabonából és fát az erdőből. De megtagadták a kötelezettségeket, nem tartották rendben a falakat, a tizedet sem hozták be. Bezzeg naponta bejártak a piacra és drága áron értékesítették a terményeiket. Senkinek nem volt a városban annyi haszna, mint a parasztnak. Elrendeltük, hogy hozzanak fát a bástyák megerősítéséhez. De mindig találtak kifogást. Nyáron nem értek rá, télen befújta a hó az utakat.

Azért, hogy a város ma romokban van leginkább a Parasztság felelős

Paraszt:

- Megszoktam már, hogy mindent rám fogjanak. De tudják-e, mi az: látástól vakulásig vesződni a földdel tűző napon vagy szakadó esőben? Soha nem láttunk még városi embert ott a földeken kapálni, kaszálni vagy kévét kötözni. Csak akkor jöttek, amikor már túl voltunk a munkán, és mondták: Add le Paraszt a tizedet, mert a föld a városé. De megvédett-e a város, ha ellenség jött a falai alá? Hát miért törődtem volna én a falakkal? Az kellett volna törődjön velem, akinek a legtöbb félnivalója volt. A nemes uraknak földjük is volt, cselédjük is volt. Megerősíthették volna a Várost nélkülem is ha akarják. Ők tudták, hogy senkit nem véd meg legjobban a fal, mint éppen őket. De a mi munkánkkal akarták megvédeni magukat.

Akkor most ne akarják kivonni magukat a felelősség alól az urak.

Uraság:

- Úrnak születtem, nem tehetek arról. Hogy vagyonom volt. Csak költöttem a pénzt. Drága ruhákat fizettem ki, palotákat építettem. Legalább 100 család élt abból, hogy úr voltam. Egyszer hozzáfogtam, hogy megjavíttassam azokat a falakat a magam pénzén, a saját embereimmel, erre azt mondta a Város: Persze, félti a nemesúr a vagyonát. Hát hagytam, hadd romoljanak tovább. De én nem hiszem, hogy a falak vagy a bástyák miatt dőlt volna romba a város. Azon az éjszakán nem a falakon jött be az ellenség. Egyszerre jött mindenfelől, de nem lehetett látni senkit sem. Nem fegyver pusztította el az embereket meg a házakat. Valami egyéb volt ez. Nem tudom, hogy áll ez a dolog az Istennel, de azért tartottuk a papokat, hogy elrendezzék a dolgainkat velem. Csalók voltak a papjaink. Egy jámbor, békés Istenről beszéltek, aki szereti azokat, akik a pénzüket a papoknak adják. De nem mondták, hogy ez az Isten haragudni is tud.

A papok a felelősök a városért és senki más.

Pap:

- Hallgassatok meg testvéreim. A szüleim akarták, hogy pap legyek, nem én. Megtanultam a szertartásokat, megtanultam beszélni Istenről az embereknek úgy, ahogy a többi pap is teszi. Isten nagyon messze van testvéreim, és bevallom én sem tudok róla többet, mint ti. Járt itt egyszer egy ember és azt mondta, hogy tele vagyunk bűnnel és emiatt elpusztítja Isten a várost. De ki hitt neki?

Nem, Testvéreim, nem bennünk van a hiba. A katona is szerette a Várost és a Polgár is. A Tisztviselő, a paraszt és az Úr is szerette a Várost. Csak Isten nem szerette. Tudjátok meg hát: Ő volta nagy ellenség, aki rátört a Városra éjjel és romba

Wass Albert: Sodoma népe csodálkozik

döntötte azt, kisujjának egyetlen mozdulatával. Azért döntötte porba a Várost mert szép volt és jó volt benne élni az embernek.

(Némán hallgatták a papot lehajtott fejjel. Rövid csönd.)

- Tehát így van, vége van (katona)
- Vége (mindannyian)
- Nem lesz több város (polgár)
- Vége. Isten nem akarja. (tisztviselő)

Egyszer csak egy gyerek jött valahonnan. Kezében egy fácskát hozott, és egy repedezett ásót. Megállt, nézelődött, majd ásni kezdett.

- Mit csinálsz? (úr)
- Fát ültetek (gyerek)
- Minek (úr)
- Azért, hogy virágozzon és gyümölcsöt teremjen
- Megállj! (mindenki)
- Előbb tudni kellene, mi volt a hiba (katona)
- Előbb tudni kellene, hogy érdemes-e (polgár)
- Előbb tudni kellene, mik az igazi törvények (tisztviselő)
- Előbb tudni kellene, van e föld a kövek alatt (paraszt)
- Előbb tudni kellene, kié lesz a gyümölcs (úr)
- Isten nem tűri a gyümölcsfákat (pap)
- Furcsák maguk (gyerek)
- Istenem kérlek, adj esőt, hogy gyökeret verhessen a fám

Abban a percben elkezdett csöndesen esni az eső.